

*Марта КЛЮЧИНСЬКА,
здобув. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету початкової освіти та мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка;*

*Наук. кер. Зоряна ГНАТІВ,
канд. філос. наук., доц. кафедри вокально-хорового,
хореографічного та образотворчого мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка.*

СУГЕСТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ НА УРОКАХ «МИСТЕЦТВА» У ЗЗСО

У тезах висвітлюється необхідність використання передової технології в освітньому процесі, а саме сугестопедії як одного з напрямів сугестопедагогіки. Зважаючи на те, що освіта України спрямована на євроінтеграційні процеси та ґрунтується на принципах гуманізму, демократизму, дитиноцентризму, основним завданням постає створення ефективного освітнього простору у загальноосвітніх установах, зокрема на уроках «музичного мистецтва» чи інтегрованого курсу «мистецтво».

***Ключові слова:** сугестопедагогіка, сугестивна технологія, лінгвістичні, паралінгвістичні, екстралінгвістичні ефекти, музичне мистецтво.*

Освітня державна політика розбудови нової школи в Україні пропагує ненав'язливість навчання, створення особистісно-орієнтованого процесу розвитку творчих особистостей, що можливо досягти з використанням сугестивних художньо-педагогічних технологій у навчальному процесі загальноосвітніх закладів.

Крізь нову призму бачення результатів загальної освіти, школа змінює свої орієнтири щодо процесу навчання та виховання, а також ролі учня як учасника освітньої діяльності. Розуміння важливості врахування психофізіологічних особливостей учнів і використання у педагогічній діяльності засобів неспецифічного психологічного впливу з педагогічною метою для створення комфортної, позитивної, творчої, радісної атмосфери

навчання зруйнують стереотипи дітей щодо школи, як вимушеного місця перебування та щодо навчання як виснажливої праці на фоні вольової напруги.

Сугестопедія яка послуговується нетрадиційними способами педагогічного впливу – навіювання в умовах радісного навчання – залагоджує суперечності між загальносуспільними та індивідуально-особистісними інтересами суб'єктів освітнього процесу.

Дослідником та основоположником «сугестології – науки, що вивчає особливості психологічних явищ навіювання та самонавіювання здебільшого словесного з невербальним підсиленням спрямованого на підвищення емоційно-мотиваційної установки та працездатності людини і розкриття резервних можливостей особистості» є вчений Г. Лозанов [1, с. 132]. З-поміж основних принципів сугестопедії (визначених Г. Лозановим) як технології навчання звернемо увагу на єдність свідомого та парасвідомого, адже свідомий педагогічний вплив здійснює вчитель на учнів за допомогою сугестивних засобів, що в результаті формує на підсвідомому рівні позитивні внутрішні установки у дітей, а також здатне змінити їх емоційне ставлення до певного предмета, явища і навіть щодо своїх можливостей.

Застосування сугестопедії долає прірву між раціонально-логічним та емоційно-почуттєвим, інтуїтивним, що доводить взаємозалежність процесів мислення, запам'ятовування людини з її психологічним станом під час навчально-пізнавальної діяльності. Зокрема, сугестія як емоційно-вольовий вплив, спрямований на підсвідомість людини з навчально-виховною метою, здатний розкрити творчий потенціал учнів та розвиває їх здібності.

Досягнення позитивної, дружної, доброзичливої, ненав'язливої атмосфери на уроках музичного мистецтва забезпечує сугестивна технологія навчання, сприяючи активізації резервних можливостей організму, долаючи індивідуальні психологічні бар'єри, створюючи умови для творчого розквіту впевненої особистості з багатим художньо-естетичним, почуттєво-емоційним внутрішнім світом.

Сугестивний вплив на свідомість учнів здійснюється за допомогою мовних, тобто лінгвістичних; паралінгвістичних (тембр, звуковисотність голосу); екстралінгвістичних (темпо-ритмічність мовлення, паузи, сміх); просторово-часових ефектів з навчально-виховною метою [2, с. 136].

Опираючись на класифікацію методів сугестивної технології за Л. Масол, а саме: «- метод експресивного впливу; - створення емоціогенних ситуацій; - арт-терапія» [1, с. 132], які ґрунтуються на взаємодії учнів між собою та з творами мистецтва, тобто відповідають інтерактивному принципу, є актуальними і навіть обов'язковими методами навчання на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». Зокрема, експресивний вплив здійснюється за допомогою різних засобів сугестії (паралінгвістичних, екстралінгвістичних), слухання музичних творів на уроці з використанням елементів драматизації подій сприяє створенню відповідних емоціогенних ситуацій, а метод арт-терапії на уроках музики як синтез образотворчого та музичного мистецтва має психотерапевтичний вплив, тобто сприяє врегулюванню емоційного стану дітей та їх художньо-естетичному розвитку.

Використання сугестивних технологій на уроках створює такий відкритий психологічний простір освітнього процесу, що долає різні психологічні бар'єри щодо дисципліни, вчителя, учнівського колективу та сприяє навчально-пізнавальній мотивації, оптимізму, радості і віри у власні сили.

Сугестивна технологія є невід'ємною у процесі навчання музичного мистецтва, бо вже на підсвідомому рівні саме звучання музичних композицій здійснює психофізіологічний вплив на особистість. Зважаючи на те, що основним завданням мистецької галузі знань є розкриття творчих здібностей особистості та формування вміння сприймати і розуміти музично-виразові засоби, найефективнішим засобом здійснення навчального процесу постає сугестія як форма емоційно-вербального керування психофізіологічними реакціями людини методом навіювання. Також музика – це важливий чинник, що здатний підсилити дію сугестопедії, адже несе у собі безмежну палітру різноманітних художніх образів, емоцій та почуттів, які впливають на людей

пригнічуючи чи активізуючи певні психічні процеси і водночас – наука, яка підпорядковується певним логічним правилам, гармонічним законам і твориться самою людиною.

Висновки. Сугестивні технології актуально використовувати для навчання різних дисциплін, але якщо говорити конкретно про мету впливу сугестопедії на уроках музичного мистецтва, то основним є активізація не так інтелектуальних, як емоційно-почуттєвих резервів кожної особистості. Вони в результаті формують позитивну психологічну установку учнів на досягнення ними успіху, розвиваючи у них креативне, нестандартне мислення, захопленість процесом навчання та готовність іти на творчий ризик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Масол Л. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво»: посібник для вчителів. Харків : Видавництво Ранок, 2006. 256 с.
2. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання.: навчальний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2015. 178 с.
3. Пальчевський С. С. Сугестопедагогіка: новітні освітні технології : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 351 с.